

- Suuret kustannukset, joita aiheutuu maalla ja merellä nykyisten infrastruktuurien yhteensovittamisesta uusien intermodaalisten lastausyksikköjen käyttöön.

Jos näin ei tehdä, Euroopan sisäisiin lyhyen matkan merikuljetuksiin käytettävien kauppalausten suorituskky heikkenee huomattavasti ja lähimerenkulkualan toimijoihin kohdistuu lisäpainetta.

Bryssel 29. lokakuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelyistä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta oikeuksien yhdenmukaistamisen ja menettelyiden yksinkertaistamisen osalta”

(KOM(2003) 378 lopullinen – 2003/0138 (COD))

(2004/C 32/16)

Neuvosto päätti 10. heinäkuuta 2003 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti nimittää Peter Boldtin lausuntoa valmistelevalksi yleisesittelijäksi.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 29. ja 30. lokakuuta 2003 pitämässään 403. täysistunnossa (lokakuun 29. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 71 puolesta 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Asetusta (ETY) N:o 1408/71 on muutettu useasti sen sopeuttamiseksi jäsenvaltioiden sosiaaliturvajärjestelmien muutoksiin sekä yhteisöjen tuomioistuimen tuomioihin, jotka vaikuttavat asetuksen soveltamiseen tulevaisuudessa. Asetuksen uudistamistyö, jonka tavoitteena on sen yksinkertaistaminen ja ajanmukaistaminen, on ollut käynnissä vuodesta 1999. Talous- ja sosiaalikomitea on antanut asetukseen esitetyistä muutoksista mm. seuraavat lausunnot: ”Sosiaaliturvan muuttaminen yhteisön alueella liikkuvien työttömien hyväksi”⁽¹⁾, ”Sosiaaliturvan soveltaminen”⁽²⁾, ”Sosiaaliturvajärjestelmien soveltaminen”⁽³⁾, ”Sosiaaliturvajärjestelmän laajentaminen

kolmansiin maihin”⁽⁴⁾, ”Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin”⁽⁵⁾ ja ”Sosiaaliturvajärjestelmät”⁽⁶⁾.

1.2. Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 muuttamisen johdosta on samalla myös muutettava sen täytäntöönpanomenettelyistä annettua asetusta (ETY) N:o 574/72.

1.3. Kuluneina vuosina on kiinnitetty erityistä huomiota henkilöiden vapaan liikkuvuuden helpottamiseen unionin alueella. Tässä yhteydessä on erityisen tärkeää, että unionin kansalaiset saavat esteettä toisessa jäsenvaltiossa väliaikaisesti oleskellessaan mahdollisesti tarvitsemansa hoidon.

⁽¹⁾ EYVL C 295, 7.10.1996.

⁽²⁾ EYVL C 89, 19.3.1997.

⁽³⁾ EYVL C 73, 9.3.1998.

⁽⁴⁾ EYVL C 157, 25.5.1998.

⁽⁵⁾ EYVL C 101, 12.4.1999.

⁽⁶⁾ EYVL C 367, 20.12.2000.

1.4. Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 nykyisen sanamuodon mukaan muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa väliaikaisesti oleskelevilla on kyseisen maan kansalaisia vastaavat oikeudet saada "välittömästi tarvittavaa" tai "tarvittavaa" hoitoa väliaikaisen oleskelun syyn mukaisesti (loma, komennus, opiskelu, työnhaku tai kansainvälinen maantiekuljetus).

1.5. Hoitoon pääsy ja korvausten maksaminen varmistetaan nykyään lomakkeilla, joita vakuutettu voi pyynnöstä saada toimivaltaisen maan sosiaaliturvasta vastaavilta viranomaisilta. Eri lomakkeita (E110, E111, E119 tai E128) käytetään sen mukaan, onko vakuutettu toisessa jäsenvaltiossa lomalla, työnantajan lähettämänä, opiskelemassa tai työhaussa vai onko kyseessä kansainvälinen maantiekuljetus.

1.6. Maantieteellisen liikkuvuuden esteiden poistamiseen viimeistään vuonna 2005 tähtäävän toimintasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä Barcelonaan maaliskuussa 2002 kokoontunut Eurooppa-neuvosto teki poliittisen päätöksen eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttöönotosta. Brysselissä kevätkokoukseen kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi tekemään tarvittavat päätökset sen varmistamiseksi, että eurooppalainen sairausvakuutuskortti voidaan ottaa käyttöön kesällä 2004. Sairausvakuutuskortti "korvaa nykyiset paperilomakkeet, joita tarvitaan toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaa hoitoa varten". Kortin käyttöönotolla "yksinkertaistetaan menettelyä muttei muuteta nykyisiä oikeuksia ja velvollisuuksia". Tämä ehdotus asetukseksi vastaa Barcelonassa ja Brysselissä tehtyjä päätöksiä.

2. Tiivistelmä komission ehdotuksesta asetukseksi

2.1. Tässä käsiteltävän asetusehdotuksen päätavoitteena on mahdollistaa eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttöönotto. Eräs ehdotetun muutoksen tärkeä osa on yhtenäistää henkilöiden oikeudet sairaanhoitoon sekä yksinkertaistaa hoidon saamisen edellyttämiä menettelyjä.

2.2. Ehdotuksen mukaan kaikilla henkilöryhmillä on väliaikaisesti toisessa jäsenvaltiossa oleskellessaan kaikissa tilanteissa oikeus "lääketieteellisesti välttämättömiin luontoistetuksiin".

2.3. Lisäksi säädetään asetuksen soveltamisalaan kuuluvien laitosten ja henkilöiden välisistä suhteista ja yhteistyöstä (84 a artikla). Ehdotuksessa uudeksi 84 a artiklaksi esitetään laitosten ja henkilöiden tiedotus- ja yhteistyövelvoitetta koske-

via säädöksiä. Voimassa olevassa asetuksessa säädetään ainoastaan eri jäsenvaltioissa toimivien laitosten välisestä yhteistyöstä.

2.4. Asetusta (ETY) N:o 547/72 ehdotetaan muutettavaksi siten, että lomakkeiden, ilmoitusten, hakemusten ja muiden asiakirjojen sijasta viitataan ainoastaan "asiakirjoihin". Tämän muutoksen myötä voidaan nykyiset E-lomakkeet korvata uudella sairausvakuutuskortilla.

2.5. Komission ehdotus asetusten (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta on siten jatkoa komission 17. helmikuuta 2003 antamalle tiedonannolle ⁽¹⁾. Ehdotuksen tarkoituksena on luoda oikeudelliset edellytykset eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttöönotolle vuonna 2004.

3. Yleistä

3.1. Eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttöönotto on hanke, joka edistää konkreettisella tavalla kansalaisten Euroopan vahvistamista. Hanke ei kuitenkaan ole yksinkertainen sen kummemmin tekniseltä kuin juridiseltakaan kannalta. Hoitoon oikeutettujen määrittelykäytännöt vaihtelevat jäsenvaltioittain, ja valmiuksissa siirtyä yhdenmukaisen kortin käyttöön on eroja.

3.2. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea pitää tervetulleena, että ehdotuksen mukaan kaikilla henkilöryhmillä on oikeus "tarvittavaan hoitoon", kuten komitea 18. kesäkuuta 2003 aiheesta "Eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttöönotto" antamassaan lausunnossa ⁽²⁾ vaati.

3.3. Se, että terveyden kannalta välttämätön hoito kattaa myös ennakkohyväksyntää edellyttävät hoitomuodot, parantaa kansalaisten todellisia mahdollisuuksia liikkua vapaasti unionin alueella. Siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunnan (CASSTM) on viipymättä laadittava luettelo näistä hoitomuodoista.

3.4. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, joka tukee yhtenäisen korttiin tähtääviä pyrkimyksiä, pitää uudistuksen tiukkaa toteuttamisaikataulua ongelmallisena, kun ajatellaan, että vain osa nykyisistä jäsenvaltioista ja vain muutamat 1. toukokuuta 2004 unioniin liittyvistä uusista jäsenvaltioista ovat valmiita ottamaan eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttöön esitetyn aikataulun mukaisesti.

⁽¹⁾ KOM(2003) 73 lopullinen.

⁽²⁾ EUVL C 220, 16.9.2003.

3.5. Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sekä asetuksen (ETY) N:o 574/72 yksinkertaistaminen ja uudistaminen on jo käynnissä. Sitä ei helpota se, että asetuksiin esitetään osittaisia muutoksia käynnissä olevan valmistelutyön aikana.

4. Erityistä

4.1. Ehdotuksen 1 artiklan 1 kohta, joka koskee voimassa olevan asetuksen 22 artiklan muuttamista, on numeroinniltaan erityisen monimutkainen, ja sitä tulisi yksinkertaistaa.

4.2. Ehdotus uudeksi 84 a artiklaksi tehostaa asetuksen täytäntöönpanoa, sillä siinä määritellään sekä vakuutuslaitosten että henkilöiden velvollisuudet. Artiklan muotoilun vuoksi velvollisuuksien laajuutta voi kuitenkin olla vaikea tulkita selkeästi. Erityisesti 84 a artiklan 1 kohdan kolmas kohta, jossa säädetään velvollisuudesta ilmoittaa henkilökohtaisessa tai perheen tilanteessa tapahtuneista muutoksista, on liian yleisluonteinen. Tiedotusvelvollisuus tulisi rajata koskemaan olennaisia muutoksia. Samoin 84 a artiklan 2 kohdan ilmauksen ”oikeasuhtainen” tulkinta jää täysin avoimeksi.

4.3. Tavoitetta menettelyjen yksinkertaistamisesta ei voida saavuttaa heti asetusehdotuksen hyväksymisen jälkeen. Eräät jäsenvaltiot pystyvät ottamaan kortin käyttöön vasta (suhteellisen pitkän) siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaikana käytetään rinnakkain sekä vanhoja että uusia menettelyjä. Se voi puolestaan aiheuttaa tiettyä hämmennystä ja asettaa huomattavia vaatimuksia sekä toimivaltaisille viranomaisille että kansalaisille suunnatulle tiedotukselle.

4.4. Vaatimus, jonka mukaan tiedotus tulee suunnata kaikille yhteisön alueella toimiville tahoille, joiden voidaan olettaa joutuvan tekemisiin kortin kanssa, on erityisen laaja. Lomakkeiden ja eurooppalaisen kortin rinnakkaiskäytön lisäksi jokainen jäsenvaltio voi päättää korttia koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. Eurooppalainen kortti voi olla erillinen tai se

voidaan yhdistää jäsenvaltion omaan sairausvakuutuskorttiin. Kortin sisältämistä tiedoista päättää hallintotoimikunta.

4.5. Koska tavoitteena on kaikkia koskevien oikeuksien yhdenmukaistaminen myös siirtymäaikana sekä palvelujen käyttämistä koskevien menettelyjen yksinkertaistaminen riippumatta siitä, käytetäänkö vanhoja lomakkeita vai uutta korttia, on hallintotoimikunnan nopeasti laadittava tarpeelliset ohjeet ja säännöt siitä, miten eri lomakkeiden kanssa siirtymäaikana menetellään.

4.6. Riskiä, joka liittyy väärän kortin käyttöön, käsitellään ainoastaan ehdotuksessa uudeksi 84 a artiklaksi. Jäsenvaltioiden on otettava huomioon, että erityisesti siirtymäkaudella tietoisien tai tahattoman väärinkäytön riski voi olla suuri.

4.7. Ehdotetun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa todetaan, että asiakirjat voidaan siirtää joko paperimuotoisina tai sähköisinä viesteinä tietoteknisiä palveluja hyödyntäen. Lähettävän ja vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten on kuitenkin aina sovittava asiasta, mikä edellyttää useita satoja kahdenvälisiä sopimuksia. Koska tällainen menettely on erittäin byrokraattinen ja raskas, tulisi TESS-ohjelmassa (sosiaaliturvan piirissä käytettävää tietotekniikkaa käsittelevä tekninen hallintotoimikunta) mahdollisimman pian löytää ratkaisu, joka ei edellytä erillisiä kahdenvälisiä sopimuksia tietoteknisestä tiedonsiir-
rosta.

5. Päätelmät

5.1. Komitea suhtautuu myönteisesti ehdotukseen molempien asetusten muuttamisesta. Komitean lähtökohta on, että asetuksiin (ETY) N:o 1408/71 ja (ETY) N:o 574/72 tehtävät muutokset voidaan sisällyttää mainitut asetukset kattavaan kokonaisuudistukseen.

5.2. Yhteispäätösmenettelyn mukaisesti komitean on neuvoteltavana elimenä voitava antaa lausuntonsa tekstiin sen hyväksymisprosessin aikana tehdyistä muutoksista.

Bryssel 29. lokakuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH